

ZADRUGAR

Glasilo „Nabavljalne zadruga uslužbencev drž. železnic v Sloveniji“ v Ljubljani VII

Izhaja enkrat mesečno — Naročnina letno za nečlane Din 18.— — Posamezna številka stane Din 150
Dopisi in reklamacije naj se pošiljajo na upravni odbor N. Z. U. D. Ž. v Ljubljani VII

Vsebina: Božič. — Božično voščilo. — Razmišljanje o konzumnih zadrugah. — Gotovina in kredit. — Članski sestanki. — Po članskih sestankih. — Članstvu v vednost. — Žitni problem Jugoslavije. — Iz upravnega odbora: Koledar 1931. »Zadugar« v bodočem letu. — Iz zadrugne pisarne. — Cenik.

Božič

Zopet se bliža leto h koncu in tone v veselje. Se prej pa praznujemo najlepši praznik, praznik miru! Mir na zemlji, mir med ljudmi, ki so dobre volje, nam oznanja božični praznik. Mir bodi med narodi, mir bodi med poedinci, tako velewa novorojeno dete v svojih jasticah.

Človeštvo praznuje vsako leto praznik miru. Ali iz notranje potrebe ali vsled ti-sočletnih tradicij, nočemo tukaj raziskovati. Lahko trdimo, da sleherni človek hoče praznovati ta praznik. Mnogo jih je, ki praznujejo ta praznik z velikim razkošjem, še več pa jih je, ki ga morajo praznovati v največji skromnosti, pomanjkanju in bedi. Mnogim žare oči od veselja v pričakovanju sega onega, kar jim prinese božič, ki si na samem in skrivaj obrišejo solzo v spoznanju, da ne morejo praznovati praznika miru!

Božič oznanja mir, spravo med poedinci, skupinami in narodi. Uči vse človeštvo, da se naj ravna po večnih načelih resnice in pravice in da človek ne sme videti le sebe, nego in predvsem svojega sočloveka in da mora svoje življenje uravnati tako, da bo koristno za skupnost, za narod in človeštvo.

To spoznanje že samo zahteva žrtve, ker naši popolno nadvlado dobrega nad slabim in vsakem poedincu. Še težje pa je iz tega spoznanja izvajati konsekvence ter vse svoje življenje uravnati po tem spoznanju, postaviti lastno osebo skupnosti. Poedinec v tem velikem delu ne more doseči velikega uspeha in je potrebno, da tukaj deluje skupnost, ki združi posamezne skupine, stanove in narode v eno veliko celoto s skupnim velikim ciljem.

Tudi naš stan, jugoslovanskih železnicev, je poklican, da v tem stremljenju deluje z vsemi ostalimi stanovi našega naroda. Okolnost pa, da velik del našega stanu na ta praznik, ko ves ostali narod praznuje, v sled značaja in važnosti službe ne more, narekuje

našemu stanu še večjo dolžnost, še večje breme, da s skupnimi žrtvami in delom vseh ustvari iz našega stanu popolno kulturno, socijalno in gospodarsko enoto, v kateri je slehernik polnovreden in upoštevan sestavni del te enote. Na ta način si naš stan pribori svoje zasluženno mesto pred in med ostalimi stanovi našega naroda.

Delo v tem pravcu je započeto. Zadrugno gibanje med slovanskim, med jugoslovanskim prometnim osebjem predstavlja večjo enoto. V zadrugah se združujejo jugoslovanski železničarji v vseh pokrajinah naše države, da se potom žrtv samozatajevanja, požrtvovalnosti in skupnega dela vzgoje v boljšega človeka. Naše zadruga imajo namen, ne samo koristiti svojim članom in članicam v materialnem oziru in jih gospodarsko osamosvojiti, nego v prvi vrsti etično, prosvetno in kulturno povzdigniti naš stan na višjo stopnjo. S tem pa naše zadruga dosejajo tudi drugi naš cilj, navajajo svoje članstvo in mu kažejo smernice, kako naj vzgaja svoje otroke, sinove in hčere, da postanejo ti v svojem poznejšem samostojnem življenju polnovredni in koristni deli naroda in pravi državljani naše velike domovine.

Ta cilj jugoslovanski železničarji sigurno dosežemo, ako bomo delali nesebično in skupno v naših zadrugah. S tem služimo tudi onemu velikemu cilju in poklicu človeštva, ki ga oznanja najlepši in najsvečanejši praznik, božični praznik miru!

Božič! Človeštvo bo pozabilo za nekaj trenutkov na vse gorje in na vse težkoče, ki ga tarejo ter se bo vdalo vzvišenim čustvom in misteriju praznika miru. Naj ga v sreči in zadovoljstvu praznuje vse naše članstvo in vse jugoslovansko prometno osebje! Naj se na ta dan še bolj poglobi spoznanje naše skupnosti in našega velikega zadrugnega cilja!

Vsem in sleherniku vesel božič in srečno novo leto!

Vesele in srečne božične praznike kakor Novo leto

želi vsemu cenjenemu članstvu:

Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. železnic, Ljubljana;

Kreditna zadruga uslužbencev drž. železnic, Ljubljana;

Kreditna zadruga uslužbencev drž. železnic, Maribor;

Stanovanjska zadruga uslužbencev drž. železnic, Ljubljana;

Stanovanjska zadruga uslužbencev drž. železnic, Maribor.

Miloš Štibler:

Razmišljanje o konzumnih zadrugah

Zadrugna teorija.

Zadrugni pokret objema velike mase narodov. Že okolnost velikih mas nas opozarja, da mora ta pokret sloneti na zelo močni ideji, ker bi sicer ne bilo razumljivo ono ogromno zanimanje vseh napredujočih narodov za zadrugništvo.

Danes, po približno 150. letih prakse v modernem zadrugništvu, tudi že točno vemo, da zadrugni pokret ni brez ustvarjajoče ideje. Vendar pa je zanimivo opazovati ves dosednji zadrugni razvoj z ozirom na vprašanje, kako se more zadrugna ideja kot taka najtočneje definirati, znanstveno izraziti. Zadrugna zgodovina nam namreč dokazuje, da se je zadrugni pokret začel brez pisane teorije. Življenje samo je ljudi začelo siliti k združevanju v zadruga, a temu je brezdvomno predhodilo gotovo spoznanje — nepisana teorija — o potrebi združevanja, da bi se odstranile neke neprijetnosti, ki so jih ljudje do tja občutili v gospodarskem življenju in ki so po spoznanju istih ljudi bile odstran-

ljive ravno s pomočjo zadruga. Na podlagi takega dolgo, dolgo časa več ali manj nejasnega in nesigurnega spoznanja se začne praktično delo. Koliko neuspehov je v začetku in kako dolgo traja, preden se najde kolikortoliko življenja sposobna oblika moderne zadruga! Koliko razočaranj so morali pionirji doživeti, preden se je moglo govoriti o praktičnem uspehu! Toda vkljub vsem začetnim neuspehom je spoznanje o pravilnosti novega pota postajalo vedno jasnejše, vedno sigurnejše, vedno močnejše ter je končno začelo zmagovati in zmaguje še danes ter bo brez dvoma zmagovalo tudi še v bodoče.

Zgodovina združnega razvoja nam lepo pripoveduje, kako se je na temelju tistega pravkar omenjenega spoznanja začelo praktično delo. In čim bolj se je praksa sama razvijala, tem bolj se je začelo o stvari tudi teoretično, znanstveno razpravljati. To je slednje delo — teorija združništva — kaže v začetku istotako vse znake skromnosti, primitivnosti; toda tudi na tem polju je delo napredovalo s podobno brzino, kakor poprej na polju praktičnega združnega dela. Pri vseh narodih, ki jih je objel združni pokret, se kmalu pojavijo ljudje peresa, da beležijo pojave novih gospodarskih tvorb, zadrug imenovanih, in da poročajo o njihovem namenu in načinu poslovanja. Začetki so, kakor rečeno, več ali manj skromni, primitivni; toda tudi tukaj je najpravičnejše, da iz malega raste veliko. Tako se sčasoma razvija veda, ki postane končno predmet študija na visokih šolah, na najvišjih znanstvenih zavodih, razun tega se ustanavljajo specialne šole za združništvo. Obstoje tudi že visoke šole, ki razpravljajo le o združništvu.

Od razvoja združne teorije ima združništvo velike koristi. Pred vsem je s pomočjo dobre teorije omogočena sistematična izobrazba vseh onih oseb, katerim je vodstvo zadruga poverjeno. Ravno tako dobro razvita teorija močno pospešuje propagando za pridobivanje novih združnikov, novih sodelavcev v zadrugah. Posebne važnosti končno pa je dejstvo, da še le znanstveno izgrajena teorija omogoča točno spoznati, v kakšni zvezi se združništvo nahaja z vsem ostalim življenjem, osobito gospodarskim, kateri vzroki so bili merodajni za nastanek združništva in na kakšnih temeljih sloni ta pokret. S tem se začne razvijati ono, kar označujemo z izrazom »združna ideja«. — Na podlagi prakse logično ugotovljena teorija je šele v stanu predložiti nam idejo celega pokreta, t. j. predložiti nam vzroke in naloge istega ter s tem obenem omogočiti pravilno cenitev socijalne važnosti združništva.

Ideja konzumnih zadrug.

Razmišljati hočem le o konzumnih (nabavljalnih, nakupnih) zadrugah in ideji, na kateri te zadruga temelje. Literatura navaja, da je solidarnost interesov, ki jih imajo ljudje kot konzumentje, dovela do ustanavljanja konzumnih zadrug. Torej ideja skupnosti, a skupnost ima svojo realno podlago v enakih interesih, odtod solidarnost konzumentskih interesov. Mislim, da je to točno povedano, priznam pa, da vsaj onemu, ki se še ni prav nič bavil z bistvom konzumnih zadrug, ni popolnoma razumljivo. Zato bom poskusil zabeleženo trditev nekoliko pojasniti.

V prvi dobi je človek vse, kar je za sebe potreboval, tudi sam pridelal, sam si preskrbel ter je bil v tem pogledu podoben mnogim današnjim živalim. Pozneje se je začela delitev dela: Eden prideluje, oziroma izdeluje to, drugi drugo blago, eden opravlja to, drugi drugo delo. Tako polagoma nastanejo razni stanovi. Posledica delitve dela je zamenjava pridelkov, oziroma izdelkov in uslug. Najprej zamenjujejo blago za blago ali usluge za blago, pozneje se uvede denar kot pripomoček zamenjavanja. Zamenjavanje blaga ima še eno važno posledico, nastane trgovski stan, katerega naloga je vršiti zamenjavo produktov, oziroma spravljati blago od producenta do konzumenta. Tako imamo danes v gospodarstvu v glavnem tri važne činitelje: 1. produkcija (pridelovanje, proizvodnjo), 2. spravljanje produktov od producenta do konzumenta in 3. konzum (poraba, potrošnja). Imena sama obenem dosti jasno označujejo tudi funkcijo teh treh činiteljev: Funkcija prvega činitelja je posredovanje med producentom in konzumentom, a funkcija tretjega činitelja je konzumiranje od producentov pripravljenih pridelkov oziroma izdelkov.

Ako se potrudimo, da preiskujemo notranje zveze med navedenimi tremi gospodarskimi činitelji, tedaj bomo našli posebno ozko zvezo med prvim in tretjim činiteljem, med produkcijo in konzumom. Kaj je namen produkcije? Nje namen je ustvariti vsa tista sredstva, ki so človeku potrebna, da zadovolji razne svoje potrebe. Človek potrebuje za svoje življenje pred vsem hrano, potem potrebuje obleko, stanovanje, izobrazbo, zabavo, vero itd. Naloga produkcije je, pripraviti človeku vsa sredstva, ki so mu potrebna za zadovoljitev teh in drugih potreb. Na prvi pogled se pri tem vidi, da potreba konzuma narokuje in določa obseg produkcije. Nezmišselno bi bilo producirati več, kakor more porabiti konzum; izjemo tvorijo le tiste količine, ki se iz previdnosti za več ali manaj kratko dobo pripravljajo za vnaprej,

da ima človek sredstva za zadovoljitev potreb na razpolago tudi tedaj, če bi produkcija možnost iz kakršnegakoli razloga začasno prenehala. Potreba konzuma je normalno merodajna za obseg produkcije.

Mislil bi, da je prednja trditev logična in torej pravilna. Vendar življenje dokazuje, da činitelj produkcije premnogokrat ne upošteva mej, narekovanih od činitelja konzuma. Posebno v industrijski produkciji se to često opaža. Poslužimo se primera: Nekega blaga se izdeluje že več ko dovoljno, toda vkljub temu se za blago iste vrste pripravljajo nova podjetja, ki hočejo proti starim industrijam konkurirati z večjim kapitalom ali s popolnejšimi tehničnimi sredstvi ali pa tudi z bolj prebrisano reklamo. Konkurenčni razlogi v takih primerih neredko tudi stara podjetja pripravijo do tega, da si preskrbe večja denarna in popolnejša tehnična sredstva ter se začnejo posluževati boljše reklame. Iz konkurenčnih razlogov se producira z večjim tempom in kmalu se dogodi, da produkcija začne močno nadkriljevati potrebo konzuma. Nešteto je primerov te vrste, a posledica je običajno takozvana kriza v dotični industrijski panogi. Več se producira, kakor konzumira, zato priroda sama prav kmalu zaustavi preveliko in prehitro proizvodnjo. Industrija začne obrat omejevati, delavce odpuščati, cene zniževati. Kriza je. Nezadovoljstvo brezposelnih, ki so radi krize bili odpuščeni in prišli ob kruh, so že neredkokrat postali opasni za javni red in mir. Mnoge tovarne so ob takih krizah že propadle, kar je v zvezi s propadanjem večjih ali manjših vrednosti. Industrijske krize so na ta način zvezane z velikimi gospodarskimi izgubami. Vse to se je zgodilo le radi tega, ker se pri produciranju ni pazilo na meje, ki jih produciranju določajo potrebe konzuma. Znanstveniki ta vzrok često označujejo z »anarhijo v produciranju«.

Zelo zanimivo je tudi razmerje med gospodarskima činiteljima konzumom in posredovanjem. Naloga posredovanja je spravljati blago od producenta do konzumenta, torej med njima posredovati izmenjavo blaga. Ali je posredovalec prevzel svojo funkcijo iz idealne ljubezni bodisi do producenta, bodisi do konzumenta? Ne, nego za posredovanje se je odločil zato, ker je v tej funkciji videl za sebe vir dohodkov, možnost za pridobivanje vsakdanjega kruha, možnost za pridobivanje kapitala. Življenje je dokazalo, da so se ljudje temu poklicu vedno radi posvečali. Uradna statistika bivše Avstrije navaja — statistična družba je bila v Avstriji dobro organizirana! — da je v tej državi prišla ena od posredovanja živeča oseba približ-

no na 70 prebivalcev leta 1890., približno na 60 prebivalcev leta 1900. in približno na 50 prebivalcev leta 1910. Slično govore uradne statistike raznih drugih držav. V tem se jasno vidi, da so ljudje smatrali posredovanje gotovo za donosen posel ali vsaj za tako opravilo, kjer se bolj lahko pride do kruha in morebiti tudi do kapitala, kakor drugod.

Ako vse naše gospodarsko življenje temelji na principu delitve dela, tedaj je tudi činitelj, ki se peča s posredovanjem, z zamenjavanjem blaga poedinih producentov, s spravljanjem blaga od producenta do konzumenta, nujno potreben, vendar se mora ta funkcija vršiti s čim najmanjšimi stroški. Praksa pa dokazuje baš nasprotno. Že stalno in naglo naraščanje števila onih, ki se bavijo s trgovino, povzroča povečanje posredniških stroškov bodisi na račun producentov, bodisi na račun konzumentov. Kolikor manje sta kroga producentov in konzumentov organizirana, tem večji odstotek posredniških stroškov njima pada v breme. Ugovor o svobodni konkurenci tu ne drži, kajti ravno posredniki se posebno radi organizirajo v zveze v svrhu dogovora za enako postopanje napram producentom in konzumentom. Do takih dogovorov ne pride le med velikimi trgovci, nego so vsakdanji tudi med malimi posredniki in v malih krajih.

Imamo torej na eni strani »anarhijo v produciranju«, na drugi strani s prevelikimi stroški poslujoče posredništvo. Oboje je na škodo konzumenta, vsled česar ni čudno, da se je začel probujati tudi interes konzumentov in tako je prišlo končno do konzumnih zadrug v glavnem z dvema nalogama: 1. Vršiti trgovino na združni podlagi, t. j. ne na korist privatnega trgovca, nego na korist konzumenta; 2. na podlagi združno organiziranih konzumentov vršiti tudi produkcijo. — S prvo nalogo odpadejo vsi glavni nedostatki nezadružne trgovine, posebno izkoriščanje konzumentov od strani trgovine; z drugo nalogo pa se more odpraviti »produksijska anarhija«, ker se vrši produkcija le v oni meri, ki jo določa organizirani konzum ter s tem odpadejo glavne hibe »anarhije v produciranju«.

S tem, mislim, je ideja konzumnih zadrug kratko označena.

Gotovina in kredit

Prejeli smo od raznih strani proteste proti predlogu delegata g. Mušiča, ki smo ga objavili v zadnji številki »Zadrugarja«. Nekateri so celo smatrali predlog delegata Mušiča za predlog upravnega odbora zadrug.

V našem »Zadrugarju« smo prinašali v glavnem vse samostojne predloge in misli, in tako smo bili dolžni prinesti tudi predlog delegata g. Mušiča. Kdor je bil na zadnjem občenem zboru, se bo spomnil, da smo že tam razložili sklep občenega zbora, da ima zadruga pravico zadolžiti se pri Savezu za 1200 Din na člana. To formalnost so vsi razumeli, morda je ni razumel delegat g. Mušič. Tudi tretji predlog iz volišča Domžale je neizvedljiv, ako se pomisli, da znaša 50 % osnovne in položajne plače pri nekaterih uslužbencih komaj 120 do 150 Din. Kako bi izgledala naša zadruga, če bi obveljal tak sklep? Vsi člani s proge bi morali hoditi kupovat osebno v Ljubljano, da plačajo v naprej proti gotovini, kar mislijo naročiti in porabiti? Za 150 Din, kolikor bi dovolil delegat g. Mušič kredita poedinim članom na progi, bi ne shajal niti samski delavec.

Prvi predlog Mušičev pa ima nekaj na sebi in se je o tem že dosti debatiralo in pisalo. Načelo kupovanja proti gotovini so postavili roždalski pijonirji, in to načelo pridigujejo vse Nabavljalne zadruge. Večina zadrug v Nemčiji in v Angliji ne da nobenih živil na kredit! Zakaj?

Vedno se pri taki priliki pojavljajo glasovi, da daje na kredit vsak trgovec in prav rad bi dal na kredit železničarjem, ki tako redno plačujejo in katere bi imel potom sigurnega aparata za odtegovanje v svojih rokah. Trgovec dobro ve, da oni, ki kupuje na kredit, navadno ne gleda na ceno; lahko se mu zaračuna višjo ceno ali mu lahko dá slabšo mero ali pa slabše blago. Oni, ki mu je dolžan in ki je od njega odvisen, bo ostal po večini tiho, in bo pojedel, kar se mu da. Ako ponuja trgovec blago na kredit, ve, da ga bo lažje razpečal in ve, da bo vzel konzument marsikaj, česar sicer ne bi prodal za gotov denar.

Iz prakse vidimo v zadrugi, da kupujejo oni, ki plačajo v gotovini, le najpotrebnejše stvari, med tem ko drugi, ki plačajo v dolgovih, ne vprašajo, ali stanejo ribe 12 ali 20 Din. Kupujejo več in ne gledajo dosti na ceno. Ako bi bila zadruga tu navaden trgovec, bi samo favorizirala take kupovalce na kredit in take člane, ki dosti kupijo in ne gledajo na ceno.

Zadruga pa ni samo trgovec; ona celo svetuje članom, naj ne kupijo več kot rabijo, naj kupijo po možnosti proti gotovini. Naša Nabavljalna zadruga celo agitira za malo štednjo in prigovarja železničarjem, naj kupijo v zadrugi nekoliko manj in naj vložijo ta prihranek v hranilnico. Tega ne dela trgovec.

Kdor kupuje proti gotovini, lahko izbira in graja, on je neodvisen in naša za-

druga hoče, da so njeni člani neodvisni tudi napram sami zadrugi. Tako so delali židje na Poljskem, da so ponujali in vsilili kmetom blago — pa magari žganje — na kredit, jih vedno bolj in bolj zvaljali v dolgove, tako, da so imeli končno v rokah večino kmetov in celo deželo.

Pretekli mesec smo zvedeli za slučaj, da je imel neki trgovec konzumenta (nekega sodnega slugo) tako v rokah radi prezadolženosti, da mu je lahko mast prodajal po 32 Din, med tem, ko se je dobila sicer pri drugih trgovcih po 22 Din.

Ako agitirajo konzumne zadruge, tako naša, kakor velika večina modernih konzumnih zadrug, da se plačujejo nakupljena živila takoj v gotovini, ne delajo tega s profitorskega stališča, temveč le zato, ker hočejo povzdigniti konzumente in jih vzgojiti, da postanejo dobri računarji in dobri gospodarji; da vedno sami gledajo in izbirajo kaj bodo kupili, koliko bodo kupili in na zadnje, kje bodo kupili. Če bi šla naša zadruga s stališča dobičkaželjnosti, bi samo zavajala ljudi h kupovanju na kredit. Toliko kapitala imamo, ali bi si ga znali dobiti, da bi to izvedli.

Pustimo govoriti še one, ki poudarjajo da kupujejo proti gotovini. Eni pravijo: »Kam bi prišel, če bi kupoval na kredit! Vsak krajecar obrnem dvakrat, preden ga izdam in dobro preračunam, koliko lahko izdam. Če bi pa kupoval na kredit, bi se zanašal na to, da bom že kdaj plačal, ne bi tako stiskal in zlezel bi kmalu v dolg, da sam ne vem kdaj.« Resnično tudi vidimo, da kupuje večina slabo plačanih železničarjev proti gotovini ravno radi tega, ker se morajo boriti na vse strani, da se obdržijo gospodarsko v ravnotežju.

Drugi nam očita: Radi mene imate manj stroškov. Plačujem Vam takoj, zato rabite manj obrestnega kapitala; prihranite si delo odtegovanja (kar znaša v naši zadrugi 7 uslužbencev ali ca. 10.000 Din mesečno). Prihranite si 2 % kot nagrado blagajnikom za odtegovanje. Pa nam naračunajo, da ima radi tega zadruga ca. 1 % manj stroškov kot pri drugih, ki kupujejo na kredit. Ta 1 % reklamirajo zase. Tretji opozarjajo, da ima zadruga vendar gotov riziko pri kreditiranju, in kako pridejo do tega, da izgubi zadruga pri raznih članih, kar morajo navsezadnje plačati ostali, ki redno plačujejo svoja živila v gotovini.

Imajo prav eni in imajo prav drugi. Ne moremo pa pri sedanjem sistemu poslovanja naše zadruge ločiti enih od drugih. Kot gori omenjeno, kupuje večina članov na progi v zadrugi potom pismenega naročila. Član, ki zna ceniti čas in ki noče zamuditi dneva s tem, da hodi v Ljubljano kupovat

običajna živila, naročava v zadrugi pismeno in se ne da tako naročilo izvršiti drugače, kakor da se članu kreditira ter mu pošlje živila v domovno postajo. To ni nikak kredit in smo naziranja, da je samo dobro in zdravo za člane in za zadrugo, da smo tako organizirali svoje poslovanje.

Na sedanjih sestankih smo imeli ponovno priliko prepričati se o tem, da je članstvo zadovoljno s tem, da se vpelje v trgovino red, kar se da doseči samo potem terminov. Za naše osobe v trgovini je tudi mnogo lažje delati, ako se nemoteno pripravlja in razpošilja na progo. Čas se bolj izrabi in razdeli delo na cel mesec. In od rednega razpošiljanja si prihranimo mnogo delovnih moči, prihranimo si stroške za povečanje lokalov in to znaša več kot 1% od prometa.

Kot zadruga pa moramo ponovno svetovati vsem onim, ki prihajajo v Ljubljano in imajo priliko, da se osebno zglase ali uvrste v naši prodajalni, da kupujejo proti gotovini. Gre povprečno samo za vsoto 800 Din mesečno, katero človek zmore ali je ne zmore. To vsoto naj bi si vsak prihranil, ali kot to nekateri delajo, najame si tako vsoto v hranilnici in jo odplačuje v obrokih. Ni treba, da je železničar kot kapljica na vejici, zadolžen do zadnje možnosti in da mora ob vsaki priliki ali večji nezgodi najeti posojilo.

So pa tudi tu izjeme, in je za marsikatero družino dosti vredno, da dobi žena na kredit, kar rabi, da ji mož ne zapravi denarja, ako ga prvega prejme.

Z delegatom g. Mušičem pa se naj zmenijo na občnem zboru direktno vsi oni, ki so nasprotnega naziranja (točka 1. predloga).

Članski sestanki

Ljubljana. Zadružni sestanek volišča V. v Ljubljani se je vršil v glasbeni dvorani »Sloge« v Ljubljanskem dvoru v sredo, dne 5. novembra ob 18. uri.

Sestanku je predsedoval tov. Ivan Deržič. Kot zadružna delegata sta govorila predsednik upravnega in predsednik nadzornega odbora. Oba sta podrobno poročala o dosedanjem združnem delovanju ter o ukrepih, ki stremijo za tem: tako poslovanje zadruga, kakor tudi kvaliteto raznega blaga zboljšati, v splošnem procvit naše zadruga povzdigniti.

S strani članov je bilo iznešenih obilo umestnih predlogov, ki jih bo upravni odbor preštudiral in upošteval.

To zanimanje članstva nas zelo veseli, ker jasno kaže, da združna zavest našega članstva ni zamrla, marveč, da gre združ-

ni pokret ponosnim korakom v pravo smer.

V Ljubljani se je vršil zadružni sestanek v nedeljo dne 23. novembra 1930. v šolskih prostorih »Sloge« v Ljubljanskem dvoru.

Sestanku je predsedoval tov. Leopold Juh. Poročal je delegat upravnega odbora tov. Čerček o pomenu in namenu takih sestankov, ki so namenjeni, da se delovanje zadruga vsestransko zboljša. Pojasnjeval je o velikem pomenu obratnega kapitala ter vsa aktualna vprašanja našega združnega delovanja.

Po poročilu tov. Čerčeka so iznesli navzoči zadrugarji razne pritožbe, želje in predloge, na katere je odgovarjal g. Čerček stvarno in pojasnjeval njihove izvore. O predlogih bo razpravljala upravni odbor.

Vuzenica. Dne 23. novembra se je vršil članski sestanek v Vuzenici. Po poročilu delegata upravnega odbora so iznašali posamezniki razne pritožbe, katere je obljubil delegat upravnega odbora predložiti v obravnavo upravnemu odboru, kar so navzoči vzeli na znanje in so v splošnem z vodstvom kakor z zadrugo vobče zadovoljni.

Grobelno. V nedeljo, 16. novembra, se je vršil tukaj sestanek članov naše nabavljalne zadruga. Da je med tukajšnjimi železničarji zanimanje za zadrugo veliko, je pokazala obilna udeležba na sestanku. Sestanek je vodil tukajšnji delegat zadrugar Obersnel, ki je poudaril pomen teh članskih sestankov in pozval navzoče, da iznesejo svoje želje in težnje, ker je interes zadruga, da posluje tako, da svoje članstvo v čim večji meri zadovolji. Delegat Upravnega odbora je navzočim v daljšem referatu obrazložil velik pomen naših združnih ustanov, ki smo jih osnovali, v borbi proti brezvestnim izkoriščevalcem konzumenta v svrhu gospodarske osamosvojitve. Navzoči so se z začrtano potjo našega združnega pokreta strinjali in pokazali za njega toliko razumevanja, da smelo trdimo, da si ideja gospodarske osamosvojitve utrja med najširšimi plastmi železničarjev tako trdna tla, da bo težko še kdo uspel, da jih spravi na stranpota.

Posamezni člani so izrekli pritožbe vsled neodgovarjajoče kakovosti medu in priporočajo zadrugi, da nabavlja med potom čebelarskega društva, kar bo najboljša garancija, da bo nabavljena roba res prvo vrstna. Tudi ne priporočajo, da se ozira pri tem na ponudbe članstva, ker je imela zadruga dosedaj tozadevno slabe izkušnje. Predlagajo, da se izpopolni manufakturni oddelek v Mariboru, da bo potrebam članstva odgovarjal. Iznešene so bile tudi pritožbe radi nevestnega in površnega paki-

ranja robe, ki se pošilja članom na progo. Delegat je pojasnil razne težkoče, ki se pojavljajo v našem obratu in pozval navzoče, da vse nepravilnosti sporoče upravnemu odboru, ker vrše s tem svoje dolžnosti in pomagajo, da se nepravilnosti v interesu nas vseh odpravijo. Upravni odbor bo vse pritožbe pretresel in poskrbel, da se željam članstva okoliša Grobelno ugoti.

Litija. Sestanek članov nabavljalne zadruga iz okolišev Litija in Kresnice se je vršil dne 16. novembra v Litiji ob 10.30. ob navzočnosti 17 članov ter sreskega tajnika iz Litije.

Tovariš Wolbang otvori sestanek ter poda nato besedo delegatu iz Ljubljane, ki v kratkem pojasni poslovanje zadruga v tekočem letu ter o njenih smernicah za v bodoče. Na prošnjo pojasni pravilnik o posmrtninah. Podčrtava potrebo obratnega kapitala, ki ga zadruga nujno potrebuje pri tako velikem obratu. Glede cen sporoči članom, kakšen odstotek se pribije pri specerijski in manufakturni stroki.

Apelira na navzoče člane, da prednašajo svoje pritožbe vedno na merodajna mesta, ne pa, da nedostatke obravnavajo direktno s pomočniki odnosno z zato nepoklicanimi osebami. Poročilo so člani z zanimanjem sledili.

Pri splošni debati so se člani zanimali radi rezervnega fonda ter priporočali, naj isti prenažno ne narašča. Uvede naj se v naših trgovinah aluminijasta posoda, dalje pšenica, proso in oves, dalje naj se vpelje specialna vrsta riža.

Člani naprošajo, da se takoj uvede prodaja petroleja in razpošiljanje istega v določenih terminih na progo. Tozadevno naj se članstvo pozove potom našega lista. Glede postrežbe jim delegat omeni, da je dolžnost vsakega člana, da vsako nekorektnost takoj javi, pač pa morajo imeti vedno pred očmi, da se ob velikih navalih, katerega je članstvo ponajveč samo krivo, le težko da odpraviti sleherne nedostatke. Tudi članstvo mora pomagati, da si vzgajimo dober trgovski personal.

Končno jim delegat izjavi, da bo vse želje predložil upravnemu odboru ter zaključil sestanek ob 13. uri.

Ruše. V nedeljo, dne 9. novembra 1930. se je vršil sestanek članov Nabavljalne zadruga v čakalnici III. razreda postaje Ruše. Navzočim članom je delegat upravnega odbora obrazložil pomen, namen in delo naše zadruga, kar so navzoči vzeli z zadovoljstvom na znanje. Posamezniki so se pritoževali radi zabojev (embalaže). Delegat jim je celo zadevo pojasnil in so bili končno s pojasnilom zadovoljni.

Grosuplje. V nedeljo, dne 9. novembra se je vršil v čakalnici III. razreda postaje Grosuplje sestanek članov Nabavljalne zadruge, kateremu je predsedoval delegat tega volišča, ki je v svojem uvodnem govoru obrazložil navzočim namen sestanka. Po poročilu delegata upravnega odbora, ki je poročal navzočim o delu in pomenu zadruge, so se obravnavale pritožbe članov. Med pritožbami so se iznesli razni nedostatkoli glede odprave pošiljk, slabe kvalitete nekaterih predmetov. Posebno ogorčeni so pa bili radi premestitve članov dolenjske proge iz Šiške na glavni kolodvor. Veliko zanimanja je bilo med članstvom radi vprašanja 5 in 10 Din za Savez nabavljalnih zadrug. Ko jim je delegat upravnega odbora obrazložil stališče naših delegatov na tozadevni konferenci v Beogradu, so se s pojasnilom zadovoljili, nakar je predsedujoči lepo uspeli sestanek zaključil.

Kočevje. V nedeljo, dne 16. nov. ob 16. uri, se je vršil v čakalnici postaje Kočevje sestanek članov Nabavljalne zadruge, kateremu je predsedoval delegat Kovačič. Delegat iz Ljubljane je navzočim obrazložil delovanje in gospodarski program Nabavljalne zadruge. Na sestanku so se iznesle razne pritožbe in predlogi. Med pritožbami so posamezniki iznašali razne nedostatkoli radi odpošiljanja živil in cene nekaterih predmetov. Med predlogi se je pa izneslo, da naj se termine posebno za delavce tolerira dne 28. in 29. v mesecu itd. Lepo uspeli sestanek zaključil zadružnik Kovačič, želeč vodstvu zadruge še nadaljnega uspešnega dela.

Dravograd-Meža. V nedeljo, dne 16. novembra se je vršil v Dravogradu članski sestanek. Delegat upravnega odbora je temeljito pojasnil o namenih in ciljih zadrug ter o združnem vprašanju v obče. Objasn timer je tudi, da so ravno zadruge oni činitelj, potom katerega si vsi zadrugarji nehoti in skoraj nevede delajo prihranke, ki se jim kasneje vračajo kot dividende. Pritožbe posameznikov so bile povečini radi tehtanja živil, odprave pošiljk in zamenjave posameznih predmetov. Vse pritožbe je obljubil delegat upravnega odbora, da se bodo na merodajnem mestu obravnavale in posamezni nedostatkoli se bodo tudi odpravili.

Logatec. V nedeljo, dne 16. nov. se je vršil v Dolnjem Logatcu sestanek članov Nabavljalne zadruge. Sestanku je predsedoval zadružnik Mlakar. Poročilo delegata upravnega odbora, ki je podal o razvoju zadruge od njene ustanovitve pa do danes, so vzeli navzoči brez debate na znanje. Stvarno se je kritiziralo nedostatkoli glede odprave pošiljk, cene posameznih predmetov, manufakture itd. Delegat upr.

odbora je navzočim zagotovil, da se upravni odbor z vso resnostjo posveča vprašanju, da odpravi vse nedostatkoli, kar se mu bo s sodelovanjem vsega članstva v doglednem času tudi posrečilo. Z željo, da bi se slični sestanki večkrat prirejali, zaključil zadružnik Mlakar lepo uspeli sestanek.

Ozalj. V nedeljo, dne 16. nov. se je vršil v kolodvorski čakalnici članski sestanek. Delegat g. Sušič, ki je sestanku predsedoval, je podal po uvodnem govoru besedo delegatu upravnega odbora, ki je navzočim orisal delovanje vodstva zadruge ter pomen zadrug vobče. Lepo uspeli sestanek je po širši debati predsedujoči zaključil z željo, da se sestanki večkrat v letu skličejo.

Novo mesto. V nedeljo, dne 16. nov. se je vršil sestanek članov Nabavljalne zadruge v Novem mestu. Sestanku je predsedoval zadrugar Vales, ki je uvodoma objasn timer navzočim namen in pomen sestanka, ki je za vse članstvo velikega pomena, ker lahko iznesejo vse težnje, katerih delegati na občnih zbiorih v splošnem ne morejo iznašati. Pozval je navzoče, da kritizirajo na merodajnem mestu, kar je kritike vredno in da stavijo konkretne predloge za izboljšanje sedanjih nedostatkoli. Delegat upravnega odbora je pojasnil v smislu sklepa občnega zbiora potrebo sestankov, poročal o delu upravnega odbora, ki se vsestransko trudi, da bi spravil zadrugo na ono višino, ki si jo želi. Poročilo so navzoči vzeli brez debate na znanje. Posamezni člani so kritizirali glede cen nekaterih predmetov manufakture in speerije. Največ kritike pa je bilo radi tega, ker se je člane dolenjskih prog premestilo iz Šiške na glavni kolodvor. Delegat upravnega odbora je navzočim pojasnil, zakaj se je ta premestitev izvršila in navzočim obljubil, da bo upravni odbor skušal najti način, da se bo odprava na glavnem kolodvoru vršila v večjem redu. Izražena je bila želja, naj bi se vršili sestanki vsaj vsake štiri mesece, kar bi veliko pripomoglo k izboljšanju nedostatkoli, nakar je predsedujoči lepo uspeli sestanek zaključil ob 18. uri.

Zidani most. Zadružni sestanek v Zidanem mostu se je vršil dne 16. novembra 1930. ob 9. uri v šolski sobi postaje Zidani most. Sestanku je predsedoval delegat Šinkovec. Podrobno poročilo je podal delegat iz Ljubljane, ki je poročal o vseh aktualnih vprašanjih naše zadruge ter v splošnem o združnem pokretu. Predlogi, ki so se iznesli na tem sestanku, se bodo, v kolikor niso bili že izvedeni, obravnavali in upoštevali.

Članski sestanki so nam pokazali, da se naše članstvo živo zanima za svojo ustanovo in celokupen pokret samopomoči, kar je vsekakor razveseljivo dejstvo in računati moremo z gotovostjo, da se bo združna ideja med železničarji dobro utrdila. Na teh sestankih so bile sem in tja iznešene kritike, ki bazirajo na napačnem tolmačenju obstoječih zakonskih predpisih, ali nepoznanju sklepov občnih zbiorov, na kar bomo dali v naslednji številki obširnejše odgovore odnosno pojasnila.

Po članskih sestankih

V zadnjih številkah »Zadrugarja« smo iznesli v glavnem misli in predloge, pa tudi kritike naših članov na članskih sestankih. Naši odborniki so našli dosti razumevanja med članstvom. Našli smo dosti ljudi, ki budno zasledujejo življenje v naši zadrugi in premišljujejo, kako bi mogli pomagati in izboljšati obrat v naši trgovini. Prejeli smo konkretne predloge in tudi dosti originalnih in pametnih idej.

Sestanki so bili potrebni in bodo gotovo mnogo koristili in pripomogli k izboljšanju našega poslovanja. Sicer se ne bo uvedlo ničesar novega; vse smo že zdavn timer urejevali, toda upravni odbor ni imel prave slike o poslovanju trgovine, ako nima zadosti stika s članstvom, ki lahko bolj objektivno opazuje in preizkuša poslovanje trgovine kot pa odbornik, ki ga uslužbenci poznajo in se temu primerno ravnaajo.

Interesantno je, ako se pregleda vse kritike in nasvete in predloge. Nekateri člani kritizirajo, da je v zadrugi dražje kot pri trgoceu. Drugi dokazujejo, koliko so na dobičku, ker kupujejo v zadrugi, ki je mnogo cenejša od trgovcev. Eni grajajo postrežbo, drugi jo hvalijo. Nekateri strašijo še vedno železničarje nečlane, da je jamstvo v zadrugi previsoko, drugi so to že davno preboleli in se smejejo takemu jamstvu ter se spominjajo preteklih let, ko so jih tudi izvestni železničarji strašili, da bodo črni od plačevanja, so pa med tem že 10krat profitirali delež z jamstvom vred.

Kar nekateri hvalijo, drugi grajajo tako, da imamo celi Babilon, ako bi vse obveljalo, kar so člani predlagali. Iz takih razgovorov in predlogov vidimo, da smo vsi ljudje, ki po svoje mislijo, navadni člani kakor odborniki. Kar smatra eden za dobro, drugi graja, in tako je tudi z gotovimi ukrepi upravnega odbora. Naši sklepi so produkt mišljenja poedinih odbornikov, in vsak, še tako dobro zamišljen sklep, se lahko z druge strani napada.

Zanimanje za zadrugo je na deželi mnogo večje kot v mestu. Na nekaterih sestankih je bilo zbrano skoro vse članstvo dotičnega okoliša, ponekod, n. pr. v Ljubljani, je bila udeležba tako pičla, da se je komaj nabralo 20 ljudi. Meščani se ne brigajo za take malenkosti kot je združni pokret. Ali so že sami preveč učeni, da prezirajo prizadevanje naših delegatov, da se skupno razgovorimo o naših vsakdanjih potrebah, ali pa so tako brezbrizni, da se ne brigajo za nobeno drugo stvar na svetu kot za svojo službo, ki včasih ni preveč duhovita. Pribiti pa moramo, da je baš v Ljubljani mnogo, skoro že poklicnih kritikov.

Članstvu v vednost

Kot povsod, tako imamo tudi med železničarji svoje preroke. Poznamo jih; skoro vedno prerokujejo najgorostasnejše stvari in vedno vedo več o naši zadrugi, kot člani upravnega odbora. Tako so vedeli, da je dala naša zadruga pred letom dni za Sokola 80.000 Din; vedeli so, da ne bo zadruga izplačala nobenega povračila in tako vedo tudi letos povedati isto, previdnejši med njimi pa vendar dostavljajo, da, če se bo vendar kaj izplačevalo kot povračilo, bo to znašalo kvečjemu samo 2% do 3%.

Vodstvo zadruga ne smatra teh glasov oziroma teh ljudi za resne in prepusti usodi in toku časa, da se ti preroki sami razkrinkajo in da jih naši člani sami spoznajo.

Prav za prav smo se smejali takim govoricam in so nam bili dobrodošli taki preroki, ker skrbijo malo za zabavo in za svojo lastno blamažo.

Dobili pa smo precej nasvetov iz vrst članstva, naj k temu objavimo, da se letos zopet razširjajo podobne govorice, češ, da ne bo nič s povračilom. Tem članom na ljubo objavljamo torej, da bo naša bilanca za letošnje poslovno leto najmanj tako ugodna, kot je bila lansko leto in da bo zadruga izplačala povračila najmanj v izmeri 5%.

Da se izenači poslovanje v Mariboru in Ljubljani pa je upravni odbor zadruga sklenil uvesti sledeči način izplačevanja povračil:

1. povračilo se bo priznalo samo od plačanega zneska, ne pa tudi od onega, ki ga član še dolguje ob času zaključka bilance, t. j. na dan 31. decembra;

2. povračilo se porabi, kot vsako leto, v zmislu pravil, za kritje deleža in za kritje dolga, ki ga ima član v nabavljalni zadrugi.

To bo izgledalo v praksi tako-le:

Kdor je vse leto n. pr. nakupil v zadrugi blaga za 10.000 Din, od tega pa že v tekočem letu plačal 8000 Din, se bo povračilo pripoznalo le od zneska 8000 Din, dočim ostanek, t. j. dolg, 2000 Din ne pride to leto v poštev, pač pa šele v prihodnjem letu, ko bo plačano.

Žitni problem Jugoslavije

Mnogo se zadnje čase govori in piše o krizi, ki je nastala na našem žitnem trgu, posebno po ruskem dumpingu s pšenico. Problem za nas ni tako enostaven bodisi s stališča države bodisi s stališča nas drž. uslužbencev, ker nas more ta kriza zadeti neprijetno indirektno, dočim je naziranje, da bi mogli ali kot posamezniki ali kot n. pr. gospodarska ustanova v obliki nabavljalne zadruga imeti od tega kake koristi popolnoma napačno. V naši državi sta edino v poštev prihajajoči žiti za svetovni trg pšenica in koruza, iz enostavnega vzroka, ker odpade na 46.000.000 met. centov pridelanega žita preko 36.000.000 met. centov na pšenico in koruzo in to je več kakor se rabi za potrebo doma, dočim ostalih vrst žita ne pridelamo niti za domačo uporabo in smo mnogokrat vezani na uvoz.

Beležimo samo krizo pšenice ne pa krize koruze. Vzroki te krize so različni in se jih z raznih strani različno tretira. Nekateri pripisujejo vzrok te krize ruskemu pšeničnemu dumpingu, kar pa ne bo popolnoma v celoti odgovarjalo resnici. Ruski dumping more biti vzrok samo posredno. Statistika nam kaže, da se je na eni strani naenkrat pridelalo več pšenice, kakor se je potrebuje in sicer se je pridelalo pšenico mnogo ceneje nego pri nas. Produkcijski strošek za 100 kg znaša v Ameriki 123 Din, v Nemčiji 250 Din, pri nas 180 Din in beležimo celo slučaje, kjer znaša ta strošek 80 Din. Naravno je, da pod takimi pogoji naša pšenica na svetovnem trgu vsled visokega produkcijskega stroška ne more konkurirati pšenici, katere produkcijska cena je tako nizka, da zmore tako prodajno ceno, ki je celo nižja od produkcijske cene naše pšenice. Tu moramo iskati vzroke krize naše pšenice. Vprašamo pa se pri tem, kako more pšenica doseči tako nizko produkcijsko ceno. Stvar je jako enostavna. Tako nizko produkcijsko ceno je mogoče doseči le tam, kjer se obdelava velike komplekse z najmodernejšimi stroji, ki nadomeste človeško delavno silo. Pri tem pa ne smemo nikakor prezreti momenta, da je to mogoče in koristno le tam, kjer je dežela naseljena redko, kakor n. pr. Amerika in ni bojazni, da bi stroj jemal delavcu zaslužek in možnost eksistence. Rusija se je vrgla z vso

vehemenco na obdelovanje zemlje in produkcijo pšenice s stroji, kar ji omogoča, da pod raznimi drugimi okoliščinami more nastopati na svetovnem žitnem trgu s takimi cenami pšenice. Nastane vprašanje, ali bi imeli mi pri nas kako korist, ako bi se naša produkcija žita organizirala in prešla od sedanjega sistema produkcije na sistem produkcije potom strojev. Ako bi se hotelo izvesti tako reorganizacijo, je treba rešiti finančni problem take reorganizacije, to je ali imamo potreben kapital, da si take stroje nabavimo in drugič, ali nam bi taka reorganizacija kot celoti pomagala, ali bi nas zopet kot celote na drugi strani ne postavila pred problem, kako rešiti krizo onih, ki so imeli pri sedanjem načinu produkcije svojo eksistenco in kam sedaj z njimi, ko jim je eksistenčni pogoj odvzet. Ako resno premislimo vse to, vidimo, da obstoječa kriza zadene vse naše sloje, enega tako, drugega drugače, nekoga preje, drugega pozneje. Mogoče bi si mogli iz tega kot konzumenti steči momentano korist, ki ne morejo biti trajne vrednosti in bi jih morali pozneje drago povrniti z dragimi obrestmi, kar bi bilo za nas vsekakor izguba ne pa pridobitev.

Pri vsem tem pa ne smemo nikakor prezreti enega momenta, ki je važen ravno tako za producenta, kakor za nas konzumenta, to je, da se med ta dva vrine posrednik, ki obadva izkorišča in si na rovaš obeh marsikdaj brezvestno izbija svoje koristi. Temu vprašanju bi bilo potrebo posvetiti prav posebno pozornost in mero-dajni faktorji bodo sterili veliko v vseobčo korist, ako bodo vprašanje posrednika med producentom in konzumentom rešili pravilno, to je da ne bo posrednik služil iz dela producenta več, kakor on sam in konzumentom navijal cen tako visoko, kakor jih producent ne bi nikdar zahteval.

P. C.

Kaj moramo vedeti o surovem maslu

Maslo je produkt mleka, ter ima vsled svoje izdatne redilnosti in prijetnega okusa vsestransko uporabo v gospodinjstvu pri prirejanju raznih jedi; mnogi ljudje, zlasti bolniki in otroci, pa uživajo tudi samega vsled lahke prebave in hranljivosti. V trgovini razlikujemo dve vrsti masla, in sicer prvovrstno ali čajno in drugovrstno maslo.

Prvovrstno čajno maslo se izdeluje iz smetane, ki je pasterizirana, to se pravi, da so uničene v smetani vse škodljive bakterije, ki bi utegnile kvariti maslo ali pa škoditi našemu zdravju, kar se doseže na

ta način, da se smetana segreva v dobro zaprti posodi pri temperaturi 70° C. Tako pastirizirano smetano pustimo en dan na čistem, toplem zraku, da se nekoliko zgošči in da se spremeni nekaj mlečnega sladkorja v mlečno kislino. Ta kislina je pri izdelavi masla velikega pomena, ker je dobro konzervirajoče sredstvo. Maslo, ki je pripravljeno iz tako dozorele smetane, zdrži nepokvarjeno dolgo časa, seveda če smo istega hranili na pravem kraju.

Drugovrstno maslo se napravi iz smetane, ki se je dobila s posnemanjem pi-njenca in siratke. Taka smetana ne vsebuje mlečne kisline in vsled tega to maslo ne zdrži tako dolgo kakor prvovrstno čajno. Poudarjati pa moramo, da drugovrstno maslo po okusu in hranljivosti nič ne zaostaja za prvovrstnim. Kadar kupi gospodinja maslo za takojšnjo uporabo, ji svetujemo, da vzame drugovrstno, ki je cenejše, pa ravno tako izdatno.

Dobro maslo vsebuje 85% mlečne tolšče in le 14% vode. Če maslo močno stiskamo, sme izločiti komaj vidno množino vode. Naravno maslo je le poleti svetlorumene barve, da se jo jedva opazi, dočim je zimsko blago popolnoma belo. Če je maslo lepo rumene barve, je vedno barvano z rastlinskimi barvami, ki zdravju niso škodljive. Pri nakupu naj torej ne gledamo na barvo.

Pogosto opažamo, da naše gospodinje izgotovljeno maslo polagajo nezavito na krožnik ali pa nalijejo nanj vodo, ter ga hranijo v jedilnih shrambah poleg kuhinje. Ta postopek naših gospodin je popolnoma napačen in večkrat so pritožbe radi masla neupravičene, kajti dobro, zdravo maslo, ki ga je prodal trgovec, se je mnogokrat pokvarilo doma, ker ni bilo pravilno shranjeno.

Najbolj škoduje maslu plesen, svetloba, nečist zrak in nesnažna voda. V slabem zraku in nečisti vodi se nahajajo škodljive bakterije, ki povzročijo kvarjenje masla, svetloba pa razkraja mlečno tolščo in maslo postane vsled tega žarko. Takoj po izdelavi naj se maslo dobro zavije v pergamentni papir. Zelo važno je, da ga shranjujemo v temnem in hladnem prostoru, kjer je mogoča hitra izmenjava zraka, kateri mora ostati čist, to je brez bakterij. Tudi se obdrži maslo dolgo časa zdravo, če ga vsaj na površini nekoliko osolimo.

F. B.

Iz upravnega odbora

Koledar za leto 1931.

je izšel in ga dobe vsi naši člani brezplačno. Dobiva se v vseh naših prodajalnah v Ljubljani in Mariboru. Za pravilno

rešitev križanke, rebusa itd. smo razpisali nagrade od 50 do 300 Din. Opozarjamo, da se morejo udeležiti tega tekmovanja samo otroci naših članov do 14. leta starosti. Samo ob sebi umevno je, da ne morejo tekmovati otroci članov upravnega in nadzornega odbora, kakor tudi ne članov upravnega sosveta v Mariboru. Ob tej priliki opozarjamo, da se bomo točno držali terminov, označenih v koledarju in se na zamudnike ne bo oziralo.

»Zadrugar« v bodočem letu.

Naš list bo v bodočem letu stopil pred naše članstvo v novi obliki, tako na zunanje, kakor po svoji vsebini. List smo si zamislili kot družinski list našega članstva in bo tudi temu primerno prirojen. Oblika bo za polovico manjša od sedanje, zato pa bo izhajal na 16 straneh mesto na osmih, kakor dosedaj, tako, da bo koncem leta vezan v knjigo tvoril celoto in bo trajne vrednosti. Razdeljen bo v gospodarski, gospodinjski, zabavni in službeni del. Poleg tega bo imel svoj otroški kot, posvečen posebej naši mladini in upamo, da bo zanimanje obilno. Prinašal bo službena obvestila naših zadrug in perijodično bomo izdajali cenik vseh predmetov, ki jih zadruga vodi. Cenik bo prirejen tako, da si bo članstvo spremembe cen zabeleževalo samo in bo tvoril prilogo lista, kadar bo izdan.

Prepričani smo, da bo list v novi obliki vzbudil med našim članstvom večje zanimanje in da bodo segli pridno po njem vsi odrasli in mladina.

Iz zadrugne trgovine

Obveščamo članstvo, da je zadruga ustavila izdajanje nakaznic za oblačila in manufakturo na razne firme. Izjema v smrtnih slučajih, kjer je treba nabaviti izgotovljeno črno obleko.

Zadruga in članstvo.

Kadar gre član v zadrugo kupovat svoja živila, tedaj zahteva, da mu zadruga nudi čim nižjo ceno in naj zadruga poišče blago kjerkoli. Kadar pa gre naš član-konzument ponujati in prodajati v zadrugo svoj pridelek, n. pr. med ali sir, tedaj poudarja, da se njemu kot članu lahko malo več plača. Imeli pa smo še bolj interesanten slučaj, da je naš član vsepovprek zabavljajal čez ceno v zadrugi in pripovedoval, da se dobi v njegovem okraju koruza celo po 50 para, za svoj sir pa je zahteval kar 2 Din več kot drugi. Lepo nas učijo naši člani!

Opozarjamo članstvo, da prinaša vedno seboj nakupovalno knjižico, tudi pri nakupu proti gotovini. Zadruga principijel-

no ne prodaja blaga nečlanom in zahteva zato vedno zadostno legitimacijo, to je članska knjižica.

Termini

POZOR!

Termin za Ljubljano in Maribor prične decembra radi praznikov že 20. decembra.

TERMINI ZA JANUAR.

Prodajalna Ljubljana gor. kolodvor.

Gorenjske proge in proga Ljubljana—Kamnik od 9.—12. v mesecu.

Embalaža mora dospeti najkasneje do 7. v mesecu.

Prodajalna Ljubljana glavni kolodvor.

Proga Ljubljana—Rakek in Brezovica—Vrhnika od 4.—5. v mesecu.

Proga Ljubljana—Savski Marof od 6.—8. v mesecu.

Dolenjske proge od 8.—10. v mesecu.

Proga Rimske Toplice—Celje od 11.—12. v mesecu.

Proga Celje—Velenje od 13.—15. v mesecu.

Postajališče: Dev. M. v Polju, Jevnica, Radeče, Loka pri Zidanem mostu, Breg, Blanca, Dobova, Notranje Gorice in Pre-serje vsakega 6. v mesecu, oziroma, ako je 6. nedelja ali praznik, dan kasneje.

Embalaža mora dospeti najkasneje 2 (dva) dni pred pričetkom termina. Zamudnikom, ki ne pošljejo naročil in embalaže do določenega termina, se odpremijo živila po 15. v mesecu.

Za Ljubljano in okolico: 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 1., 2., 3. v mesecu.

Za Maribor in okolico od 24. do 26. v mesecu.

Za člane s ptujske in prekmurske proge, i. s. postaje Cirkovci—Čakovec—Kotoriba in vse stranske proge od 27. do 30. v mesecu.

Ti člani naj pošiljajo prazno embalažo tako, da dospe v zadrugo vsakega 22. v mesecu.

Za člane z južne proge, to so postaje: Hoče—Pragersko—Štore in vse stranske proge od 4. do 7. v mesecu.

Ti člani naj pošiljajo prazno embalažo tako, da dospe v zadrugo vsakega 30. v mesecu.

Za člane s koroške proge, to so postaje: Limbuš—Dravograd—Meža—Prevalje in stranske proge od 8. do 13. v mesecu.

Ti člani naj pošiljajo prazno embalažo tako, da dospe vsaj 5. vsakega meseca v zadrugo.

Izdajatelj: »Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Sloveniji«. Telef. 2641. Glavni in odgovorni urednik Ponikvar Ciril, tisk tiskarne Makso Hrovatin; vsi v Ljubljani.

Cenik živil

za mesec januar 1931

Reklamirajte takoj po prejemu blaga!
Poznejših reklamacij ne moremo upoštevati!

Mlevski izdelki.

Moka Ogg dvojno ostra	kg	3 30
Moka Og	"	3 30
Moka mehka	"	3 10
Moka krušna	"	2 80
Moka ajdova	"	4 80
Moka ržena	"	2 80
Moka koruzna	"	1 80
Moka krmilna	"	1 30
Zdrob pšenični	"	3 60
Zdrob koruzni	"	3 —
Zdrob koruzni, činkvantin	"	3 50
Otrobi koruzni	"	1 10
Otrobi pšenični	"	1 10

Testenine

Makaroni v kartonih jajčni	kg	11 —
Špageti v kartonih	"	11 —
Makaroni jajčni in polži	"	9 —
Makaroni domači in druge testenine	"	7 50

Zrnje

Riž I. vrste	kg	8 40
Riž II. vrste	"	5 60
Koruza, drobna (Činkvantin)	"	2 80
Koruza, debela	"	1 40
Kaša	"	3 60
Ješprenj	"	4 40
Ješprenček	"	8 —
Fižol Cipro	"	4 —
Fižol Ia (koks)	"	3 50
Fižol IIa	"	2 —
Leča debela	"	12 —
Leča domača	"	7 —
Grah zelen	"	14 —
Piča za kure	"	2 —
Piča za kure »Promiul«	"	10 —

Sladkor

Sladkor v kockah	kg	13 —
Sladkor sipa	"	11 50
Sladkorčki (bonboni)	"	24 —
Sladkor v prahu	"	13 —
Sladkor Kandis	"	20 —

Kava

Kava Perl	kg	70 —
Kava Portorico	"	70 —
Kava surova Ia	"	58 —
Kava surova IIa	"	46 —
Kava žgana	"	64 —
Kava žgana »Special«	"	76 —

Kavne primesi.

Kava Kneipp	kg	14 —
Kava žitna	"	8 —
Kava Hag	mali zav.	14 —
Kava Hag	veliki "	27 —

Kava »Žika«	kg	13 —
Kava figova	"	22 —
Kava Enrilo	"	20 —
Kava Enrilo	škatlja	16 —
Cikorija Franck	kg	18 —
Cikorija kolinska	"	17 —
Cikorija redilna	"	20 —

Mast.

Mast	kg	19 —
Ceres, bel, rumen	"	26 —
Čajno maslo Ia	"	52 —
Čajno maslo IIa	"	44 —
Kuhano maslo	"	40 —

Delikatese.

Slanina soljena	kg	20 —
Slanina »Tirolska« (mesnata)	"	30 —
Slanina krušna	"	18 —
Slanina »Hamburška« (mesnata)	"	26 —
Slanina prekajena debela	"	24 —
Slanina papricirana	"	20 —
Salame ogrske	"	72 —
Salama milanska	"	72 —
Salame krakovske	"	34 —
Salama letna	"	26 —
Salame navadne	"	18 —
Kranjske klobase	kom.	5 —
Klobase suhe lovske	"	3 50
Reberca brez slanine	kg	26 —
Reberca s slanino	"	26 —
Prekajeno meso	"	27 —
Jajca	kom. dnevna cena	26 —
Šunke, zvite	kg	26 —
Kračje	"	16 —
Svinjski parklji	"	8 —
Svinjske glave brez kosti	"	18 —
Med ajdov	"	14 —
Med cvetlični	"	18 —
Sir Chalet II. a	kom.	1 50
Sir Chalet I a	"	3 —
Sir trapist	kg	26 —
Sir polementalski Ia	"	28 —
Sir polementalski IIa	"	26 —
Sir oster	"	22 —
Sir Parmezan	"	64 —
Maggi	stekl. 11, 17,	28 50
Maggi na drobno	dkg	1 50
Juhan	stekl. 6, 12	1 10
Juhan na drobno	dkg	1 10
Gorčica	kozarec	10 —
Gorčica na vago	kg	24 —
Keksi v zavitkih	zav.	6 —
Keksi á 1 kg v kartonih	kg	24 —
in na vago	kom.	1 —
Kremne palčice	koz.	10—15
Kumarce, kisle	"	11—16
Fižol, stročji	lonček	25 —
Kocke za juho v alum.	lonček	25 —
lončkih á 25 kom.	kg	20 —
Marmelada doze á 1 kg	"	30 —
in na vago	kg	20 —
Marmelada marelična	"	30 —

Čokolada á $\frac{1}{4}$ 10 —, $\frac{1}{10}$ 4 50, $\frac{1}{20}$ 2 50	
Čokolada z lešniki	tabl. 2 50
Čokolada z lešniki $\frac{1}{3}$	kg 20 —
Čokolada z lešniki $\frac{1}{5}$	" 12 —

Sadje in poljski pridelki.

Orehi, celi	kg	8 —
Orehi, jedra	"	30 —
Slive bosanske	"	10 —
Limone	komad	0 80
Lešniki celi	kg	— —
Rožiči celi	"	6 —
Mandeljni	"	44, 58
Lešniki, tolčeni	"	36 —
Rozine	"	22 —
Fige v venci	"	10 —
Rožičeva moka	"	8 —
Čebula domača	"	1 60
Česen	"	12 —
Zelje kislo	"	2 60
Krompir	"	— 75
Jabolka	"	5 —
Pomaranče	komad	1—1 50
Mandarine	"	1 —

Tekočine.

Kis za vlaganje	liter	4 —
Kis vinski	"	6 —
Kis dvojno močan	"	4 —
Olje namizno	"	16 —
Olje bučno	"	10 —
Olje olivno	"	16 —
Malinovec á $\frac{1}{2}$ l	stekl.	14 —
Rogaška voda á $1\frac{1}{2}$ l	"	6 30
Rogaška Donati á 1 l	"	6 —
Radenska voda á $1\frac{1}{2}$ l	"	6 30
Olje za podplate	"	10 —

Potrebščine za perilo

Milo Benzit	kos	5 —
Milo Schicht, terpentin	kg	16 —
Milo Schicht	"	15 —
Milo Zlatorog	"	14 —
Milo Zlatorog terpentin	"	16 —
Milo Gazela	"	14 —
Milo Gazela terpentin	"	16 —
Milo v kockah ala Marseill	"	15 —
Milo toaletno	komad	4—18
Soda za pranje	kg	2 —
Lug za pranje	"	4 —
Pralni prašek Ženska hvala	"	2 50
Pralni prašek »Tri-soda«	"	3 50
Pralni prašek »Radion«	"	6 —
Pralni prašek »Persil«	"	6 —
Pralni prašek »Labod«	"	7 —
za fino perilo	"	7 —

Druge potrebščine.

Kalodont za zobe	tuba	6 50
Metle rižove vel.	kom.	11 —
Metle rižove male	"	8 —
Sveče velike in male	paket	6 —
Thermo steklenice	kom	47, 83
Milo za roke	"	4 50
Božične svečice	kart.	4 80
Čudežne svečice	"	1 80

